

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Niemi-Pynttäri, Risto

Title: Robert Seethaler: Kokonainen elämä

Year: 2020

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittaja, 2020

Rights: CC BY 4.0

Rights url: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Please cite the original version:

Niemi-Pynttäri, R. (2020). Robert Seethaler: Kokonainen elämä. Maailmankirjat :
käännöskirjallisuuden verkkolehti, 1.7.2020. <https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/robert-seethaler-kokonainen-elama/>

Robert Seethaler: Kokonainen elämä

[PM/31 ADMIN](#)

RISTO NIEMI-PYNTTÄRI (1.7.2020)

Kokonainen elämä kertoo Alpeilla raatavan työmiehen yksinkertaisesta elämästä lapsuudesta vanhuuteen.

Kyseessä on romaani elämästä vuorten kupeessa, korkeitten luonnon elementtien keskellä.

Itävaltalainen Robert Seethaler on ammatiltaan näyttelijä, ja *Kokonainen elämä* -romaani on ollut maailmanmenestys. Vuoristoilma välittyy teoksesta hyvin. Ja jos päähenkilö Egger harrastaisi filosofiaa, hän kuuluisi ehdottomasti stoalaisiin opettajiin. Hän näyttää, kuinka ihminen voi kokea suuria asioita koska elää jossain elintason alapuolella.

1900c-alkuvuosina Egger oli orpo poika vuoristokylässä, väkivaltainen työnantaja pieksi hänet raajarikoksi. Nuoruutensa Egger eli ryysyläisenä, teki satunnaishommia, nukkui heinäladoissa tai ulkosalla.

Hän osasi käyttää niin viikatetta kuin heinähankoakin. Hän pöyhi vastaniitetyn heinän, lastasi lantaa hevuskärryihin ja raahasi kiviä ja olkiyhteitä pelloilta. Hän ryömi kuin kovakuoriainen yli pellon ja kiipesi

kallioitten väliin laumasta eksyneiden eläinten perässä... hän vietti tuskin yhtäkään yötä sängyssä; enimmäkseen hän nukkui heinissä, vinteillä, ja sivukamareissa sekä karjasuojissa eläinten vieressä. Toisinaan, leutoina kesäöinä, hän levitti vastaniitetylle pellolle viltin, paneutui selälleen ja jäi katselemaan tähtitaivaalle. Silloin hän ajatteli tulevaisuuttaan, joka levittäytyi hänen edessään äärettömänä – siksi, ettei hän odottanut siltä mitään ”24

Kääntäjä Raimo Salminen on onnistunut pitämään kielen yksinkertaisena ja samalla ajatuksia herättävänä. Nuorena Egger teki itselleen talon vuorelle. Kylän yläpuolelta hän löysi ladon, jonka tiivisti ja nikkaroi sopivaksi. Sitten löytyi puoliso, ja pesäelämä alkoi.

Egger oli erityisen vaitonainen kaveri, hän ei puhunut kun välttämättömän. Silti Eggerillä oli kuitenkin yksi ainoa puheliaisuuden kevät – sitä voi verrata soidinpulputukseen. Aivan kuin tämä kumppanille osoitettu höpöttely olisi ollut osa hänen seksuaalista heräämistään.

Myöhemmin elämässään Egger ei muistanut koskaan puhuneensa niin paljon, kuin Marien ollessa ensimmäistä kertaa käymässä hänen luonaan. Sanat vain tupsahtelivat ulos suusta, ja hän kuunteli ällistyneenä, miten ne tuntuivat aivan itsestään asettuvan jonoon ja muodostavan merkityksen, joka kävi hänelle selväksi vasta hänen lausuttuaan ne.” 30

Nuorimies oli puhjennut pulputtamaan. Puheliaisuutta kesti Eggerin kohdalla vain yhden flirttailevan kevään, sen jälkeen alkoi puhumattomuus. Sanoja enemmän hänellä olikin sitten tunteita ja aavistuksia. Vanhoilla päivillään hän teki vähäsanaisuudesta taidetta, ja hänen lakonisista vaellusoppaan viisauksistaan pidettiin.

Tuonna nuoruuden keväänä Egger tunsu itsensä myös itsevarmaksi. Vaikka hän on rampa, hän puhui itselleen työn, jossa tarvittiin varmaa jalkaa vuorella. Samalla Egger löysi kutsumuksensa: ensimmäisen vuorille tulleen köysiratafirman palveluksessa, hän kevensi vuorille nousijoitten ponnistelua. Mutta päivätyö vuoren kupeessa oli rankkaa joskin antoisaa.

Koska Egger tunsu seudun kenties paremmin kuin kukaan muu ja koska häntä ei myöskään huimannut korkealla vähääkään, hänet lähetettiin yleensä muiden edelle ja hän saapui porauspaikkaan ensimmäisenä. Hän kapusi pitkin kivikoita, kiipeili kallioitten välissä ja riippui vain ohuen köyden varassa äkkijyrkillä seinämällä katse suunnattuna pölypilveen, jonka hänen kiviporansa nostatti suoraan hänen kasvojensa eteen. Hän työskenteli kalliolla mielellään. Siellä korkealla ilma oli viileää ja kirkasta, ja toisinaan hän kuuli kotkan äännelevän kimeästi tai näki varjonsa lipuvan äänettömästi pitkin seinämää. 34

Mutta vuori vei Eggeriltä puolison, ja mies menetti jalansijansa elämään. Kärsimystä on romaanissa paljon, joitain lukijoita se voi painaa, koska uskomattoman pitkät ajat Egger saa olla yksin, palella ja kärsiä nälkää.

Toinen maailmansota oli hänelle epäinhimillisen raskas jakso. Mutta Egger oli niin sitkeä että kesti myös sen.

Eggerin paikka toisessa maailmansodassakin oli vuoren syrjällä. Hän soti Kaukasuksella, yksin korkealla vuorella, ampumatta laukaustakaan. Hän porasi kiinnityspultteja kiveen, söi säilykkeitä eikä tavannut ketään.

Yöt Egger pelkäsi ja hytisi teltassaan, tulta ei saanut sytyttää ja talvi oli viimainen. Kerran Egger heräsi vuorenkielekkeellä nukkuessaan tunteeseen, ettei ollut yksin.

Hän kaivautui esiin makuupussista ja ryömi ulos teltasta. Taivas oli tähdetön ja sysimusta. Koko seutu oli vaipunut pimeyteen ja muuttunut täysin äänettömäksi. Egger istui kivelle ja katsoi ympärilleen. Taas hän kuuli sydämensä jyskyttävän, ja sillä hetkellä hän tiesi, ettei ollut yksin. Hän ei osannut sanoa mistä moinen tunne, mistä moinen tunne oli peräisin: hän näki vain yön mustuuden ja kuuli omat sydämenlyöntinsä, mutta aisti myös toisen olennon läheisyyden. 72

Jo hieman ennen aamun vaalenemista hän havaitsi nuoren venäläisen sotilaan seisovan kallionkielekkeellä, yllättävän lähellä, mutta kuilun toisella puolen ja katsovan suoraan häntä. Egger pysyi liikkumattomana ja aamun valossa sotilas lähti pois.

Seethaler kertoo hienovaraisesti Eggerin kyvystä aavistaa kuoleman uhkat edeltä käsin. Hänellä tuntuu olevan luontainen kyky aavistaa vaara. Kyse ei ole mitään yliaistillisesta, vaan aavistuksesta joka saa hänet valppaaksi jo ennen, kuin mitään ääntä tai välähdystä ilmenee.

Kaikki olennaiset aavistukset olivat tapahtuneet Eggerille aina aamuyöstä, ennen auringonnousua. Romaanissa toistuu varsin usein, kuvaus siitä kuinka Egger herää aamuyöllä ja lähtee ulos. Mutta vaikka sama kaava toistuu, se tehoaa lukijaan. Erään aamuöisen kuljeskelun tuloksena Egger löysi myös uuden elämän vaellusoppaana:

Kivut olivat herättäneet hänet unesta, ja liikunta viileässä yöilmassa teki hänelle hyvää. Hän asteli kuttujen mukaan Geissensteigiksi nimettyä polkua kuunvalossa aaltoilevien yhteislaidunten poikki, kiersi ne kaksi kallionlohkarettä, jotka kohosivat rinteestä kuin nukkuvien eläinten selät, ja päätyi viimein noustuaan yhteen menoon lähes tunnin yhä vaikeakulkuisemmassa maastossa kalliomuodostelmien väliin. Päivä sarasti jo, ja lumipeitteiset vuorenhuiput alkoivat hohtaa etäisyydessä. 93

Silloin Eggerin eteen huojahтели eksynyt vanha mies ja nainen. He olivat harhailleet kivilohkareitten keskellä yön yli. Toivuttuaan pariskunta pyysi Eggeriä oppaakseen. Tämän jälkeen hän ryhtyi tarjoamaan oppaan palveluksia yleisemmin. Hän ohjasi mielellään ihmisiä, eikä hänen kuitenkaan tarvinnut puhua

paljoa. Reipas vauhti polkuja noustessa teki turistit hengästyneiksi ja sanattomiksi. Kun eräs matkailija kysyi Eggeriltä, tajuaako tämä, miten kauniissa maisemassa hän elää, Egger vastasi lakonisesti:

Näenhän minä, mutta kohta alkaa sataa, ja jos maa alkaa vyöryä alas, on koko kauneus ohi. 100

Kokonainen elämä –romaanin varjostivat kuitenkin plagiaattisyytteen. Pian ilmestymisen jälkeen 2014 huomattiin sen samankaltaisuudet Dennis Johnsonin romaanin välillä. Train dream –romaanissa on samankaltainen päähenkilö. Tämä työskentelee rautateitä rakentaen, hän kokee myös lyhyen onnen ja elää sittemmin lähes puhumattomana. Molemmat myös kohtaavat vanhoilla päivillään näyn, jossa rakastettu odottaa.

Aiheen samankaltaisuudesta huolimatta teokset ovat ilmeisesti riittävän erilaisia.

Eggerin elämäntarinasta tuli ehyt ja kokonainen, koska se tapahtui kaikki vuoriekosysteemin piirissä. Hän eli ulkona luonnossa, sen karussa kauneudessa. Lukija voi tunnistaa vastaavan asettautuessaan järvenrantamökille kesäiseksi kuukaudeksi – joka aamu tuo huikaiseva järvi silmien edessä.

Robert Seethaler: *Kokonainen elämä* (Ein ganzes Leben), suom Raimo Salminen, Aula & Co, 2020.

Risto Niemi-Pynttari on kirjoittamisen dosentti Jyväskylän yliopistosta.